

ЈЕВАНЂЕЉЕ ПО Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОМ

Редитељ: Јернеј Лоренци

ЈЕВАНЂЕЉЕ ПО Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОМ

Редитељ: Јернеј Лоренци

Сценограф: Бранко Хојник

Костимографкиња: Белинда Радуловић

Композитори: Бранко Рожман и Димитрије Бељански

Кореограф: Грегор Луштек

Дизајн светла: Бранко Хојник и Јернеј Лоренци

Сарадник на тексту: Матиц Старина

Асистенткиње редитеља: Ана Јанковић и Исидора Куленовић

Асистенткиња сценографа: Данијела Матовић

Асистенткиња костимографкиње: Снежана Хорват

Играју:

Радоје Чупић

Лидија Стевановић

Ненад Пећинар

Марија Меденица

Соња Кеслер

Нина Пророчић Рукавина

Душан Вукашиновић

Димитрије Аранђеловић

Квартет Пнеума: Димитрије Бељански, клавир, Стефан Миловић, кларинет

Нина Хениг, виолончело, Катарина Бадњар, виолина

Инспицијент: Владимир Савин

Суфлерка: Анисија Богданов

Мајстор светла: Никола Маринков

Мајстор тона: Слободан Видрић

Прва проба: 17. јануара 2023.

Премијера: 17. марта 2023, сцена „Пера Добриновић“, 19.30

Фјодор Михајлович Достојевски (Москва 1821 – Санкт Петербург 1881) руски романописац и новелиста. Похађао је војно-инжињерску школу у Санкт Петербургу, а због учествовања у раду утопијскосоцијалистичког круга осуђен је 1849. на смрт, али је помилован и послат на робију и прогонство у Сибир где је боравио до 1859. Достојевски је створио нови тип романа који приповедача приближава његовим ликовима и њиховом душевном животу, а уједно полифоничношћу омогућава расправу о моралним, етичким и филозофским питањима. Признат је у Европи након 1886. као творац *руске душе*. Претечом су га сматрали урбани експресионисти, а после и егзистенцијалистички филозофи и писци.

Лексикон сѝраних љисаца

Генијалност Достојевског је неоспорна; по снази и пластичности слике са његовим талентом може се упоредити само Шекспир.

Максим Горки

Достојевски стоји недостижан пред нашим очима. Ни данас још није исцрпљено све оно што нам је дао као психолог.

Алфред Аглер

Романи Достојевског су најустрепталији живот за који знам.

Андре Жид

Свако излагање о Достојевском почиње стрепњом, а завршава се осећањем неиспуњеног дуга. Живот Достојевског био је изузетно драматичан: њега су задесиле све људске муке да их одстрада: сиромаштво, неизлечива болест, изрицање смртне казне, робија, доживотни неспокој између вере и сумње, трагања за истином о човеку и свету.

Милосав Бабовић

Човек успаљене душе, писац катастрофа, психолог трзавица, он не представља себи људе спокојне и задовољне који су једном заувек средили свој живот; не, очи му траже судбинску незавршеност, стално неспокојство и узбуђење жудног и бунтовног духа. Човек за њега никада није целовит нити се може одредити. Истина се може сазнати само у олуји. Истинско човечанство, оно једино

које занима нашег писца, неизлечиво је болесно, а и не треба га лечити. Наш свет није такав да би се у њему могло мирно и лепо живети. Истина, може завладати питома тишина и начинити од бунтовника побожног монаха Зосиму (*Браћа Карамазови*) или Божјег човека Макара Ивановича (*Младић*), али пре тога се мора доживети велики немир, морална катастрофа. Достојевски пажљиво чита новине, помно прати судску хронику. Највише га занимају убиства, насиље, смртна казна - и он до халуцинације живо представља самртнички ужас жртве над којом се нагиње убица, њен безумни дрхтај, страх, туга. Сви ти убијени, заклани, удављени сада ћуте, никоме неће испричати шта су доживели у својим последњим тренуцима, и њихово предсмртно стењање заглушује бурна животна врева. Ко мисли на њих, ко чује мук мртвих? Ослушкује га Достојевски и у срцу му звуче одјеци свих људских драма које за њега никада неће постати прошлост.

Јуриј Ајхенвалд

Многогласје

Било је рано лето, у јуну. Навече сам седео у башти кафане (у Цељу). Светлост се згушњавала, као мед. Чекао сам пробу и гледао наоколу, празне главе.

Насупрот кафане, преко цесте, зграда на неколико спратова. Већином отворених прозора. И како се светлост пунила тамо, тако су се палила светла иза већином отворених прозора. Само светла, никог нисам видео. Светло по светло. Прозор по прозор. И напољу све тамнији мрак. И – тако ми се чинило – све дубља тишина.

И одједном чујем некакав вапај иза једног од прозора, а ускоро се тај вапај претвара у крик. Па онда исто у неком другом прозору. Па трећем, и тако даље. Крикови су све гласнији и све болнији. И тишина наоколу све јача. Али никог нема. Само светла иза већином отворених прозора. Празна уста вичућих прозора. Хор самоћа, тако сам доживео ово ранолетно многогласје. Полифонија бола.

И тим сам речима 17. јануара започео свој несигуран говор глумачкој екипи и свима осталима, које сам, са ретким изузецима, видео први пут у животу.

Да осећам, тако сам отприлике наставио, како требамо тим празним прозорима дати име и лице и причу, и да су та имена Лиза, Родион, Иван, Аљоша, Дмитриј, Фјодор, Соња, Ставрогин, Шатов, Мишкин, Наташа, Версилов, Кротка, Мареј и тако даље и тако даље.

Нисам знао која имена тачно и тачно које приче, то је дошло касније, са именима и лицима и причама Соње, Нине, Лидије, Марије, Димитрија, Душана, Ненада и Радоја.

Данас је 9. март. Седим у Треми, кафани СНП-а у Новом Саду и куцам ове реченице. И, иако немамо пробу, чујем како су се гласови и лица и приче Миколке и Душана и Лизе и Нине и Версилова и Ненада и Зосиме и Радоја и Соње и Дмитрија и Лидије и Волконског и Неточке и Марије и Димитрија и Аљоше и свих осталих измешали у нешто нераскидиво, и нешто не до краја јасно, али нужно да се чује. Надам се, да не само за мене. И чујем шапат, можда самог Достојевског, једва чујан, који гласи: Ниси сам.

Јернеј Лоренци, редигишељ

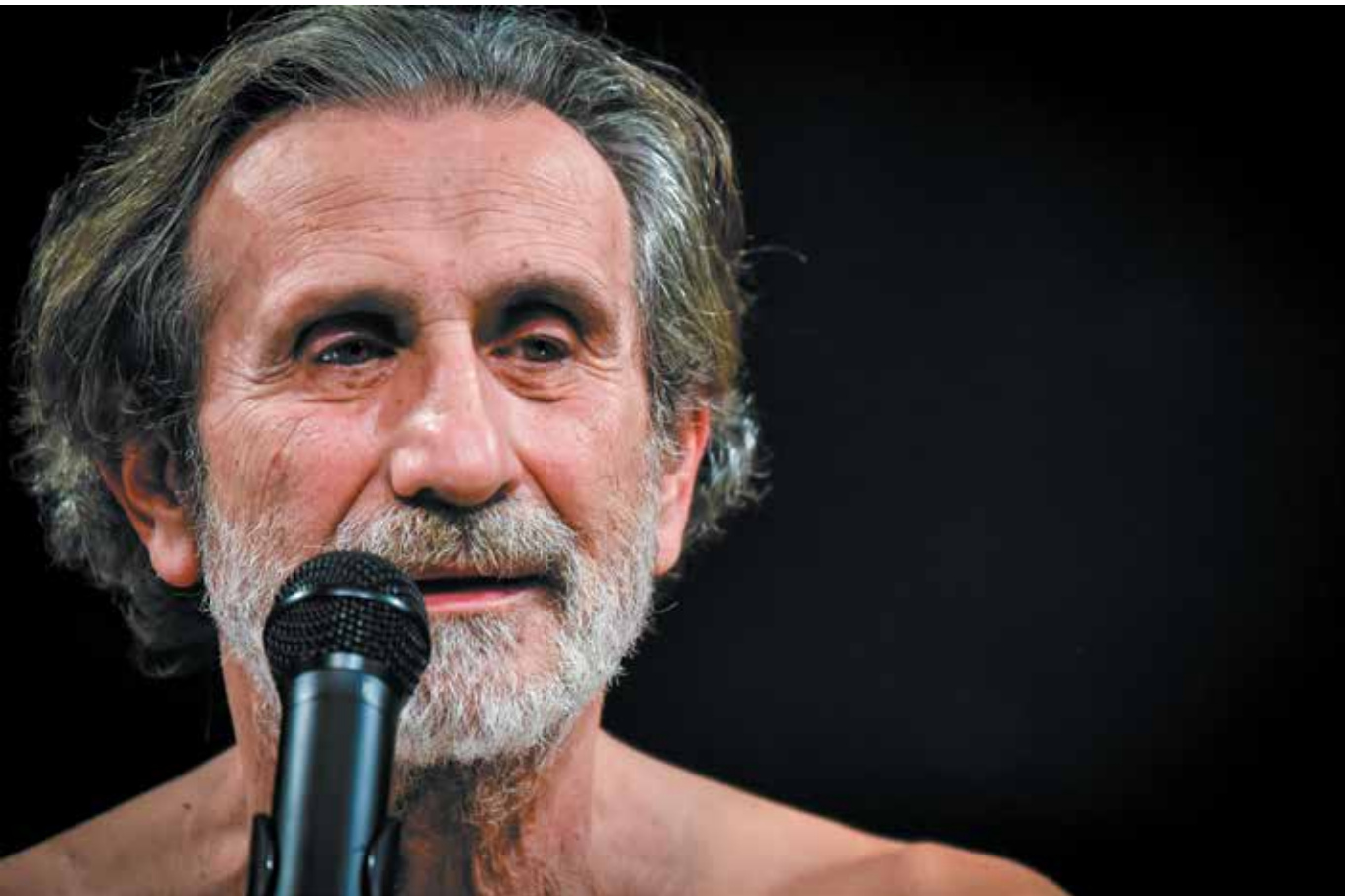
Јернеј Лоренци је рођен 1973. године у Марибору. Његова режија оставила је неизбрисив траг у словеначком и у међународном театру. Након студија, редитељско искуство стицао је у готово свим словеначким професионалним позориштима, као и у Ријеци, Загребу, Београду, Софији, Трсту и Сарајеву. Добитник је многих значајних домаћих и међународних награда за свој редитељски рад, укључујући „Борштникову награду“, „Велику награду“ фестивала *Златни лав* у Умагу, „Политикину награду“ за најбољу режију на Битефу, као и награду публике, „Гран при“ на Месу и „Златни лаворов венац“ за режију, као и награде „Premio Europa per il Teatro“ (Европска награда за театар). Професор је на Академији сценских уметности у Љубљани.

Јеванђеље по Грегору

Направи мало дистанце између тебе и твоје меморије, емоције, мисли. Стани, пости, диши дубоко и споро и посматрај. Осети своје тело. Негде између дијафрагме и међице осетићеш једну тачку која ће се временом претварати у васионску просторност и то је једини бог који није твој или мој и зове се свест.

Грејор Лушћек, кореограф

За мене је овај процес, као и сам Достојевски, егзистенцијални потрес. Потрес који ми је отворио један свет, поетичан, интензиван, дубоко болан, а ипак прелеп и на крају умирујућ.

Ана Јанковић, асистенткиња режисера

Рад на овој представи за мене је био као читање Достојевског - лековит.

Исидора Куленовић, асистенткиња режисера

На какву ли је само екипу, ФМД набасао овде, у СНП-у: од редитеља, преко свих његових сарадника, па све до нас, глумаца... Није их стид да се постиде, није их страх да се уплаше, да залутају, знају шта не знају и шта треба да питају, научили су да уче и да другог науче, воле да шире љубав, жеља им је да желе, да се надају и да се добром радују. Верују у живот, а живот их награђује срећом. Храбри и привилеговани. Хвала бесконачно. Смисао је ту. Живело позориште!

Ненад Пећинар, глумац

*Ја сам ћочео ћоворићи о себи да бих имао ћрава
ћоворићи о друћима. Пишчев дневник, једна од
савремених лажи.*

Марија Мегенић, ћлумица

На једној од првих проба у разговору Ненад је, готово успут, поставио питање: „Добро, да будемо начисто, да ли ико у овој просторији може да верује, потпуно и буквално, у физичко, телесно васкрснуће?“ Сви ћуте. Неко из несигурности, неко из уверења, неко у дилеми. Мени се чинило да би било наивно, надмено, готово глупо само рећи *верујем* (да имам такву веру, ја бих *брда њо-мерао*). Али ме и то ћутање у ком се крије сва сумња овога света, мучило, данима након те пробе. Једна од најбитнијих ствари која је могла да ми се догоди, како бих прихватио и своје ћутање и своју потребу за тим *верујем*, нешто што би ме умирило, окрепило и утешило, било је да наредна два месеца читам Достојевског. Захвалан сам на томе.

Душан Вукашиновић, ђлумац

Незабораван процес и за мене веома важан. Протекао је врло брзо, нарочито сам понела такав утисак због склада у комуникацији и лакоће у раду. Редитељ и читав сараднички тим био је непосредан у процесу. Стигли су спремни, с идејом. Та одлучност и дубоко познавање материјала пробудили су у мени, као и у осталима, машту, веру и жељу за радом. Сваки човек у процесу учинио је да ову представу јако заволим.

Соња Кеслер, глумица

Част ми је била да са овим људима размењујем мисли, сазнања и утиске о једном оваквом писцу. Могли бисмо још дуго. Привилегија је бавити се Достојевским и његовим делом. С овог бескрајно узбудљивог и далеког путовања носим пуно слика и успомена које тешко да ће избледети. Лековито, у сваком смислу те речи. Желим да верујем и надам се да сам бар за мрвицу више успео да разумем човека као и самог себе. Мени је то довољно.

Димирије Аранђеловић, лумац

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

НОВИ САД

Позоришни трг 1, 21101 Нови Сад

Телефон: 021/ 6621 411 (централа)

За издавача / ЗОРАН ЂЕРИЋ, в.д. управник
УЈ Драма / МИЛОВАН ФИЛИПОВИЋ, директор

Уредник / НИКОЛИНА ЂУКАНОВИЋ
Фотографије / МАРИЈА ЕРДЕЉИ
Графички уредник / ЂОРЂЕ ЛАБАТ
Прелом текста / ЉИЉАНА БИЛБИЈА

Штампа / ФУТУРА ДОО, Нови Сад
Тираж 500

162. сезона 2022/2023.

www.snp.org.rs

